

Recente wet schaft in onbruik geraakte wetten af

DE FEDERALE REGERING TELT IN ZIJN RANGEN EEN STAATSSECRETARIS VOOR DE ADMINISTRATIEVE VEREENVOUDIGING. ER IS NU OOK EEN WET MET DIE NAAM, DE WET VAN 13 FEBRUARI 2005 HOUDENDE ADMINISTRATIEVE VEREENVOUDIGING. DE WET SCHAFT EEN AANTAL VOLSTREKT IN ONBRUIK GERAAKTE WETTEN AF, ONDER ANDERE DIE IN VERBAND MET DE KLEUR VAN DE AANPLAKBILJETTEN (DECREET 1791), HET TWEEGEVECHT (WET 184) EN DE INVOER EN VERKOOP VAN ALSEMLIKEUREN (WET 1906). DE WET MODERNISEERT OOK EEN AANTAL WETTELIJKE BEPALINGEN, ONDER MEER IN DE WET VAN 1923 TER BESCHERMING VAN MILITAIRE DUIVEN EN TER BETEUGELING VAN HET AANWENDEN VAN DUIVEN VOOR BESPIEDING, AANGEZIEN DE MILITAIRE SPITSTECHNOLOGIE INZAKE SPIONAGE TOCH ENIGE ONTWIKKELINGEN HEEFT GEKEND. DE JONGSTE WET DIE INTEGRAAL SNEUVELT, IS DIE VAN 18 JULI 1985 BETREFFENDE DE OPINIEPEILINGEN. EN VREEMDE STAATSHOOFDEN, OF HET NU BUSH, POETIN OF DE PAUS IS, KUNNEN NIET LANGER BEROEP DOEN OP DE WET VAN 20 DECEMBER 1852 OM EEN AL TE KRITISCHE PERS EEN HALT TOE TE ROEPEN. ALLEEN DE KONING VAN BELGIË HEEFT NOG EEN STREEPJE VOOR BIJ DE BELGISCHE WETGEVER.

DIRK VOORHOOF

Bij wet van 13 februari 2005 is de wet van 18 juli 1985 betreffende de bekendmaking van de opiniepeilingen en de toekenning van de titel 'Opiniepeilingsinstituut' opgeheven (artikel 14). Ook na de aanpassingen bij wet van 21 juni 1991 was men er niet in geslaagd effectieve uitvoering te geven aan de wet op de opiniepeilingen, vooral omdat de bevoegde ministers van economische zaken hadden nagelaten om de commissie te installeren die moest toezien op de toepassing van de wetgeving. De commissie had eveneens een cruciale rol moeten spelen bij het afleveren van het kwaliteitslabel 'Opiniepeilingsinstituut'. Ook was vastgesteld dat een reeks verplichtingen die de wet oplegt bij de rapportering door de media van resultaten van opiniepeilingen in de praktijk niet werden of zelfs niet konden worden toegepast. Van een wet die twintig jaar bestaat en nooit werd toegepast, kan niet gezegd worden dat die beantwoordt aan een dwingende sociale behoefte als vorm van overheidsinmenging in de expressievrijheid en vrijheid van journalistieke rapportering. Al was het oorspronkelijke doel van de wet, namelijk bijdragen tot de kwaliteit van de uitvoering en de rapportering van opiniepeilingen, zeker prijzenswaardig.

STAATSHOOFDEN

De wet van 13 februari 2005 bevat ook de opheffing van de wet van 20 december 1852 tot bestraffing van de beledingen aan de hoofden van vreemde Staatsbesturen (artikel 5). Deze wetgeving werd in het midden van de negentiende eeuw afgekondigd onder internationaal-diplomatieke druk op België, inzonderheid door het regime van Napoleon III. Met de zogenaamde wet-Faider hoopten de Belgische autoriteiten een eind te maken aan de scherpe kritiek tegen Napoleon III in - onder andere - pamfletten en in de radicale krant *La Nation*. Het duurde evenwel nog tot een aanpassing via de wet-Tesch van 12 maart 1858 alvorens de wet effectief kon worden toegepast, al bleef het pragmatisch effect van de wet uiterst beperkt. Rekening houdend met de toepassing van artikel 10 EVRM moest worden vastgesteld dat de wetgeving een archaïsme is geworden. Volgens het Europees Mensenrechtshof moeten immers de gemeenschappelijke bepalingen kunnen volstaan ter bescherming van de eer en goede naam van staatshoofden. Een 'privilegie' voor koningen, presidenten of andere vertegenwoordigers van nationale staten is niet meer op zijn plaats in een hedendaagse democratische rechtstaat. De Straatsburgse rechtspraak heeft duidelijk gemaakt dat die publieke personen juist best wat

ook meteen is opgeheven. De bepalingen van de artikelen 443-449 Sw. in verband met laster, eerroof, belediging en kwaadwillige ruchtbaarmaking moeten immers geacht worden te kunnen volstaan, zonder dat er nood is aan specifieke wetgeving tot bestraffing van beledigingen van het Belgisch staatshoofd of leden van de koninklijke familie (art. 2). De familie van Saksen-Coburg heeft bij de federale wetgever dus nog altijd een streepje voor...

HALF WERK

Al bij al hebben de staatssecretaris voor de administratieve vereenvoudiging en het parlement in hun snoeiwerk van oude, dorre takken in verband met beperkingen op de expressievrijheid hun huiswerk maar half gedaan. Zo ontbreekt in het lijstje van opgeheven wetgeving de wet van 11 april 1936 waarbij de regering gemachtigd wordt het binnenbrengen in België van sommige vreemde publicaties te verbieden (B.S. 18-19 mei 1936). Die wet is niet enkel volstrekt in onbruik geraakt, ook het mechanisme van de preventieve censuur door de regering dat in de wet vervat zit, kan de toets aan het grondwettelijke verbod van preventieve censuur (artikel 25 G.W.) niet doorstaan. Al in 1987 werd een wetsvoorstel ingediend tot opheffing van de wet van 11 april 1936 (Parl. St. Senaat, 1986-1987, nr. 568/1). Ook artikel 451 Sw. kan in toepassing van de Straatsburgse rechtspraak maar beter afgeschaffd worden. Dat artikel verwerpt als rechtvaardigings- of verschoningsgrond dat bijvoorbeeld journalisten zich zouden beroepen op teksten of publicaties die elders verschenen zijn. Sedert het arrest *Thoma t. Luxemburg* staat vast dat de toepassing van een dergelijke bepaling problematisch is vanuit het perspectief van artikel 10 EVRM (EHRM 29 maart 2001, *Thoma t. Luxemburg*).

FILMKEURING

Er is op het domein van het mediarecht en de beperkende wetgeving betreffende de pers- en expressievrijheid dus nog werk aan winkel voor de staatssecretaris. Het federale parlement kan alvast prioritaire werk maken van een grondige hervorming van de wet van 1 september 1920 betreffende de filmkeuring. Sedert een arrest van de Raad van State van 18 november 2004 is immers onmiskenbaar vast komen te staan dat niet de gemeenschappen maar wel de federale wetgever bevoegd is op dit domein. Al bijna twintig jaar wordt aangedrongen op een hervorming van deze volstrekt verouderde wetgeving, waarmee België hopeloos achterop hinkt in Europa (R.v.St. 18 november 2004, nr. 137.262, *Journ. Proc.* 2004/492, 31).

taal

Op de gracht, in de straat

Een trouwe lezer van dit blad stuurde mij het volgende zinnetje uit een kranenige vraagtekens plaatste:

'Een vallende dakpan heeft een tweejarig meisje ernstig verwond aan de Belgiëlei in Antwerpen. Er is inderdaad wel het een en ander te zeggen over deze ogenschijnlijk mededeling. Om te beginnen vindt de lezer dit een slechte zin 'omdat een li leien heeft'. Gelijk heeft hij. Het werkwoord verwonden wordt immers normaal gebonden met het voorzetsel aan om het lichaamsdeel aan te geven dat verwonden kan door de dakpan verwond zijn aan het hoofd of aan de schouders. I de bepaling aan de Belgiëlei om een ongelukkige plaats in de zin. Uiteraard zal n in verwarring gebracht worden, maar de verwachting van de lezer of luist verwonden + aan een lichaamsdeel te horen, kun je beter niet verstoren.

De oplossing is eenvoudig: verplaats het zinsdeel, bijvoorbeeld naar voren: *A in Antwerpen is gisteren een tweejarig meisje ernstig verwond door een vallende dakpan.*

Door slecht gekozen zinsvolgordes kunnen al gauw hilarische betekenissen ontleen enkele mooie voorbeelden aan Jan Renkema's *Schrijfwijzer*: *Hij werd op de besloten kring van familie met enkele vrienden begraven.* Of nog: *Politie schiet met pijl en i zwerfver neer.* Uiteraard begrijpt een lezer snel dat de vrienden aanwezig zijn op nis in de besloten familiekring en niet mee begraven worden en uiteraard is gewapend met pijl en boog en niet de politie, maar toch doen zulke zinnen j schrijver geen goed. Andere woordvolgorde kiezen dus. Niet toevallig zijn krantenberichten en krantenkoppen. Krantenredacties werken tegen de ti bovendien zo compact mogelijk schrijven, niet te verwonderen dus dat er al loopt.

Een ander detail waarmee de lezer problemen heeft in de bovenstaande zin, zetselgebruik. Hij schrijft: *'Ik zou voor eens en altijd willen weten of men nu 'op' de België een andere straat; of is 'aan' toch correct?'* Ik kan hem helaas niet 'voor eens en altijd pen, want zijn vraag is niet zo eenvoudig te beantwoorden. We proberen wat t Ik woon in de Stationsstraat. Perfect. Ik woon op de Stationsstraat? Uitgesloten de Grote Markt. Perfect. Ik woon in de Grote Markt? Uitgesloten. Blijkbaar: kenmerken van de plaats waarnaar je verwijst, een rol bij de keuze van he. Als een straat smal en volgebouwd is, woon je er als het ware 'binnenin', tu: huizenrijen die de straat vormen. Een plein is per definitie groter en mees daar woon je dan bovenop. Zo kun je ook in een stad wonen, maar op het pl een dorp? Dat ligt ertussen: je kunt in een dorp wonen, maar Van Dale geeft c beeld op een dorp wonen. En aan? James Ensor woonde in Oostende, dus aan zee. De rijke industrieel uit de serie 'Stille Waters' woonde aan de Schelde. Er dic dus, maar wel aan de zijkant. In Amsterdam wonen rijke burgers zo in h gracht, en soms ook wel op de gracht. De huizen zijn inderdaad soms bijna c gebouwd. In de gracht wonen is uiteraard uitgesloten: dat zou een te letterlij tatie oproepen.

Misschien daarom kun je ook aan de Leien wonen in Antwerpen. Het voorz suggereren dat de leien een soort lange, brede 'verkeersstromen' zijn waar woont. In de leien wonen is daarom ook uitgesloten: ze zijn te uitgestrekt oi se' binnenin-gevoel op te roepen.

Dat de geografische kenmerken van de plaats waarnaar verwezen wordt, n ook mooi te zien in de voorzetsels die we bij eilanden gebruiken. Zo kun je z op Jersey woont, of op Texel. Je lijkt immers bovenop de lap grond te zitten d water uitsteekt. Woon je dan ook op Engeland of op Groot-Brittannië? Neen, c in, hoewel het toch een eiland is. Blijkbaar weegt hier het staatkundige aspec dat het geografische en daardoor wisselt het voorzetsel. Zo woon je ook in Ja dat land bestaat uit een reeks eilanden. Net zo woon je in Haïti, Nieuw-Zeel: nesie. Die landen zien we blijkbaar meer als staten dan als geografische eila Filippijnen weegt nog het geografische karakter door: je tult wel eens hor Filippijnen veel armoede heerst, maar toch vooral dat de toehani ook op d slachtoffers gemaakt heeft.

U hebt het al begrepen: voorzetsels zijn niet bepaald eenvoudig. Je hebt dan woordenboekjes die de juiste voorzetsels aangeven, maar ook daarmee ko altijd uit. Bovendien blijken dezelfde geografische kenmerken in andere anders gepercipieerd te worden: in het Nederlands ben je op een receptie, ti Frans *sur la réception* belachelijk is: daar ben je à la réception.

En om de brieven schrijver toch van enig antwoord te dienen: hij woont het bes Belgiëlei, maar of dit voor eens en voor altijd zo blijft, durf ik te betwijfelen.

KARL HENDRICKX

Redacteur bij het Rekenhof

Lycaeus Juridisch Woordenboek

Als u op zoek bent naar de betekenis van een juridisch woord - dan kan ook een normaal woor juridische betekenis (bijvoorbeeld 'gezag' of 'rente') - dan vindt u die op www.juridischwoordenboek.nl toegankelijke manier verklaard. U vindt er momenteel niet alleen de betekenis, maar ook de Fi